

Кўп бўлиши мақталган амаллар

18:08 / 30.05.2018 4331

Олдинги мавзудан қайси амаллар кам бўлса, мақтовга сазоворлигини билиб олдик. Ҳаётий зарурат туфайли кўп бўлиши мақталадиган амалларга зурриёт ва обрў-эътибор киради. Тарихда ўтган барча пайғамбарлар шариатида, оқиллар ва донишмандлар наздида серфарзандлик комиллик ва эркаклик қуввати белгиси эканлигига бир овоздан иттифоқ қилинган. Ҳар бир инсон гуноҳ-маъсиятдан сақланиши, иффат ва поклик асосида ҳаёт кечириш, кўзни тийиш, уй ва жамият ҳаётидаги шарт-шароит тақозосига кўра ўзаро ҳамкорлик қилиш, ўз наслини боқий қолдириш, бошга ғам-ташвиш ё қийинчилик тушганда дардлашиш, кексалик, ожизлик, касаллик вақтида суянчиқ бўлиши учун оила қуришга буюрилади. Бу эса суннат ва қадимий одатdir. Шунинг учун Ислом шариати бошқа илоҳий шариатлар каби оила қуришга тарғиб қиласди. Чунки никоҳ пайғамбарлар суннати ва оламларнинг Робби Аллоҳ таоло рози бўладиган йўлдир.

Аллоҳ таоло никоҳга тарғиб қилиб шундай марҳамат қиласди: «**Ораларингиздаги никоҳсизларни ва қулу чўриларингиздан яхшиларини никоҳлаб қўйинг. Агар фақир бўлсалар, Аллоҳ уларни ўз фазлидан бой қилур. Аллоҳ** (фазли) кенг, ўта билувчи зотdir»^[1].

Ибн Мардувайҳ ўз «Тафсир»ида Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг «**Никоҳланинглар, кўпайинглар. Албаттa мен қиёмат куни умматлар олдида сизлар билан фахрланаман**» деган сўзларини

келтиради. Бу Ибн Умар розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинган.

Имом Абу Довуд, Насоий ва Ибн Можа ривоятида: «**Мұхаббатли ва серфарзанд аёлларга уйланинглар. Мен умматлар олдида сизнинг кўплигингиз билан фахрланаман**», дейилган.

Имом Бухорий ва имом Муслим келтирган ривоятда: «**Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам тарки дунё қилишдан қайтардилар**», дейилган. Таркидунёчи бўлиш дунёдан узилиш, уйланиш ва турмуш қуришдан воз кечишидир.

Икки шайх ва Насоийнинг ривоятида у зот: «**Эй ёшлар жамоаси, сизлардан ким уйланишга қодир бўлса, уйлансин. Чунки уйланиш кўзни тиювчи ва фаржни сақловчироқдир. Ким қодир бўлмаса, рўза тутсин. Чунки бу унинг учун бичилишдир**», - дедилар. Яъни рўза ҳаромдан тийилиш ва иффатни сақлаш борасида бичиш билан баробардир.

Саҳобаи киромлар шаръий кўрсатмаларни юзага чиқариш, инсоний ва табиий майлни қондириш учун уйланишга катта эътибор беришган. Аксар уламолар инсон зотининг Аллоҳ таолога бўйдоқ ҳолатда йўлиқишини хуш кўрмаганлар^[2]. Аллоҳ таоло Яҳё алайҳиссаломни ожизликдан эмас, балки қодир бўла туриб уйланмай юришини мақтаган. «Буни қандай тушуниш мумкин?» деган савол туғилади. Жавоб шундан иборатки, Яҳё алайҳиссалом гуноҳлардан маъсум, ўзларини мубоҳлардан тийиб, ибодатга юзланган, жаннатнинг олий даражаларига кўтарилишга ёрдам берадиган тоатлардан чалғимаслик учун уйланишга рағбат қилмаган эди. Ким мўътадил ҳолатда бўлса, уйланишни тарк этиши мубоҳдир.

Ийсо алайҳиссалом нафс риёзатига берилиб, ўзларини Аллоҳ йўлига даъват учун бағишлиғанлари боис уйланмаган эди. У зот бирон жойда муқим яшамас, бир маконда тунамас, шаҳарма-шаҳар кўчиб юрар эди.

Пайғамбаримиз алайҳиссалоту вассалом эса уйланиш билан ибодатни жамладилар. Уйланган аёллари у зотни Робблари тоатидан машғул қилиб кўймади. Балки аёлларига қўрғон бўлиб, ҳақларини адо қилдилар. Дин илмлари ва бажариш лозим ҳукмларни аёлларига таълим бериб, ҳидоятга бошлаганликлари учун солиҳ амаллари ва савоблари янада зиёда бўлди. Аёллар у зотнинг дунёвий насибаларидан эмаслигини ўзлари очиқ-ойдин айтганлар. Ҳадиси шарифлардан бирида шундай марҳамат қилдилар: «**Дунёларингиздан менга аёллар ва хушбўйлик яхши кўрсатилди. Кўзимнинг қувончи намоздадир**»^[3]. Мазкур ҳадисда феъл мажхул

нисбатда келтирилган. Бу эса ушбу нарсаларни яхши кўришлари туғма хусусият эканига далолат қиласди. Бунга худди мажбурдек эдилар. Бу ҳадис далолатига кўра, аёллар ва хушбўйлик бошқалар учун дунё неъматлари бўлса, у зот учун савоб бериладиган, даражани кўтарадиган ухровий ишлардир. Шу билан бирга, ҳаромдан тийилиш, иффатни сақлаш, нафс васвасаларини кетказиш, бемаъни ўй-хаёлларни йўқотишда умматларига гўзал намуна бўлиш маънолари ҳам муҳим ўрин тутади.

Хулоса шуки, Пайғамбаримизнинг аёлларга уйланишни ёқтиришлари Аллоҳнинг розилигига, ўзларининг эмас, ўзгаларнинг фойдасига қаратилган. Бу эса бирорнинг манфаатини ўз манфаатидан устун қўйиш деганидир. Шунинг учун Набий алайҳиссалом икки муҳаббат орасини ажратдилар. Бу иккиси ўртасидаги фарқни баён қилиб, кўзларининг қувончи намозда эканини айтдилар. Жисмоний қувват борасида у зотга ўттиз эркакнинг қуввати берилган эди^[4].

Обрў-эътибор инсонлар орасида мақталади. Одамларнинг ҳурматига сазовор бўлишни, обрў қозонишни хоҳламайдиган киши бўлмаса керак. Аллоҳ таоло Ийсо алайҳиссаломни «**Дунё ва охиратда обрўли**»^[5] дея таърифлайди. Кибру ҳаво, манманлик ва ўзига бино қўймай, камтарлиги билан ажralиб турган кишининг шухратга эга бўлиши афзалдир. Агар ғууррга берилишдан қўрқса, хокисорлик йўлинни тутгани маъқул. Бундайлар учун баланд мавқе яхшилик келтирмайди.

Имом Ҳоким ва Абу Нуъайм Абу Ҳурайра розияллоҳу анхудан келтирган ривоятда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «**Кўпинча соchlari тўзиган, чанг босган, эски кийим кийган, кўримсиз одамлар борки, агар Аллоҳга дуо-илтижо қилса, Аллоҳ унинг дуо-илтижосини қабул қиласди**», деганлар.

Имом Муслим, имом Аҳмад ва бошқалар ривоят қилган ҳадисда: «**Албатта Аллоҳ ғойиб бўлсалар йўқланмайдиган, ҳозир бўлсалар билинмайдиган, кўзга ташланамайдиган тақводорларни яхши кўради**», дейилган.

Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам ўта камтар бўлиш баробарида ҳайбатли, виқорли, салобатли эдилар. Абу Масъуддан келтирилган ривоятда шундай дейилган: «Бир киши у зотнинг хузурида қалтирай бошлади. Шунда у зот: «**Ўзингни бос! Мен подшоҳ ҳам, қахри қаттиқ золим ҳам эмасман**»^[6], - дедилар.

Ваҳба Мустафо Зуҳайлий

«Шамоилул Мустафо» китобидан.

Таржимон: Абдулазиз Мўмин

[\[1\]](#) Нур сураси, 32-оят.

[\[2\]](#) Аллоҳ таолонинг барча кўрсатмаларига амал қилиб ўтишни хоҳлашган.

[\[3\]](#) Имом Насоий ва Ҳоким ривояти.

[\[4\]](#) Имом Насоийнинг Анас розияллоҳу анхудан ривояти. Товус ибн Кайсон ривоятида у зотга қирқта эркакнинг кучи берилган эди, дейилган.

[\[5\]](#) Оли Имрон сураси, 54-оят.

[\[6\]](#) Имом Байҳақий Абу Масъуддан мурсал ҳолда ривоят қилган. Имом Ҳоким ривоят қилган ва саҳих деган.